

Kód žiaka:

Dátum:

Počet bodov:

Slovenský jazyk a literatúra

Milí žiaci,

máte pred sebou úlohy zo slovenského jazyka a literatúry. Svoje odpovede vyznačte priamo do testu. Pri výbere možností je správna len jedna odpoveď. Každú ukážku si pozorne prečítajte. Na vypracovanie máte určený čas 60 minút.

VARIANT A

1. Doplňte vynechané písmená i, í, y, ý.

Na ľudoch, ktor_ sú vžd_ duchom prítomn_, je niečo zvláštne. Táto ich vlastnosť pôsob_ ako magnet, stále chceme b_t' v ich pr_tomnosti. V bl_zkosti takého človeka sa cít_me dobre. V_tvor_t' si vlastné čaro osobnosti si v_žaduje byť duchom pr_tomný. Rozv_janie sústredenia rob_ človeka trpezl_vejš_m a menej v_bušn_m, ale aj múdrejším a b_strejším. Dobré sústredenie zlepši všetk_ ľudské vzťah_ aj s vlastn_m_ rodičm_. Neželajte si, aby ľudia bol_in_. Iba tak sa dá v_hnúť zb_točnému stresu a bežn_ život sa začne pomal_ zlepšovať.

Ukážka 1

Kamil Peteraj: V slepých uličkách

Keď pavúk svoje siete dotká
a jeseň zbiera lístie na pieseň
ty mizneš v diaľke ako bodka
a najstudenší vietor vanie sem(1)

Keď pavúk svoje siete dotká
ja nevládzem ťa naspäť zavolať
a clivota je nekonečne krotká
a slnko nevládze už hriať(2)

Keď pavúk svoje siete dotká
a jeseň má už pieseň v rukáve
tu na stene len tvoja fotka
pripomína to leto prchavé(3)

Keď pavúk svoje siete dotká
tak trocha sa vždy naspäť zadívam
a tvoja malá čierna fotka
už možno nie je pravdivá(4)

K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 02 – 06.

2. Uvedenú ukážku možno zaradiť k

- a) epike.
- b) lyrike.
- c) lyrizovanej próze.
- d) ľudovej slovesnosti.

3. Hlavnou myšlienkou ukážky je

- a) smútok za končiacou sa láskou.
- b) smútok za končiacim sa životom.
- c) smutný život pavúkov v jeseni.
- d) jesenné počasie v slepých uličkách.

4. Ktoré umelecké prostriedky sa vyskytujú v 3. strofe ukážky 1?

- a) metafora a epiteton
- b) metonymia a epiteton
- c) metafora a prirovnanie
- d) epiteton a zdrobnenina

5. V ktorej z možností je správne vysvetlený význam slova *prchavé* z 3. strofy?

- a) rýchlo sa blížiace
- b) nevel'mi daždivé
- c) vel'mi premenlivé
- d) krátko trvajúce

6. V ktorej z možností je správne určený vid sloviess *dotká, mizneš, pripomína*?

- a) nedokonavý, dokonavý, dokonavý
- b) dokonavý, dokonavý, nedokonavý
- c) dokonavý, nedokonavý, nedokonavý
- d) nedokonavý, nedokonavý, dokonavý

Ukážka 2

Prvé rande – to je hotová

Takže ste spoznali fajn babu a páči sa vám. Alebo fešáka (aby sme boli emancipovaní). V škole, u kamarátov, na dovolenke, v autobuse, na internete, u lekára, v jazykovej škole – hocikde – a chcete ju či jeho pozvať na rande. A chcete, aby to rande nebolo posledné...

Čo je vlastne prvé rande? Keď idete so spolužiakom sami dvaja zo školy, zastavíte sa na zmrzline a super si „pokecáte“- je to už prvé rande? Alebo sa stretnete v meste s niekým, s kým si týždeň chatujete na internete, aby ste sa uvideli naživo – je to už prvé rande? Jednoznačná odpoveď neexistuje, lebo to, čo môže byť pre jedného rande, je pre druhého nezáväzné stretnutie. Najideálnejšie je, ak je účel stretnutia vopred naznačený a obom jasný.

Nebolo by od vecí, keby konečne niekto napísal knihu o tom, ako „randiť“ na začiatku dvadsiateho prvého storočia. Všetky staré dobré pravidlá sú prinajmenšom diskutabilné. Zdá sa, že čo platilo pred polstoročím či pred dvadsiatimi rokmi, dnes už neplatí, ale možno zase začína platiť...

Čo je však na vede nazvanej prvé rande najdôležitejšie: neberte ho príliš vážne. Smejte sa, keď sa niečo nepodarí. A ak sa vôbec nič nepodarí? Hlavu hore. Je vel'mi nepravdepodobné, že by z miliárd ľudí na celom svete existoval len jediný človek vhodný pre vás. Hľadajte ďalej!

K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 07 – 11.

7. Ktoré z uvedených slov možno na základe obsahu ukážky doplniť na vynechané miesto v nadpise?

- a) kalamita
- b) veda
- c) katastrofa
- d) výhra

8. V ktorom odseku ukážky dodáva autor čitateľovi odvahu?

- a) V prvom.
- b) V druhom.
- c) V treťom.
- d) V štvrtom.

9. Slovo rande

- a) sa skloňuje podľa vzoru pekný.
- b) sa skloňuje podľa vzoru vysvedčenie.
- c) sa neskloňuje podľa žiadneho vzoru.
- d) sa skloňuje podľa vzoru srdce.

10. V ktorej z možností je aspoň v jednom slove porušené pravidlo o rytmickej krátení?

- a) S kamarátom sa stretnete v škole, u kamarátov, na dovolenke, v autobuse.
- b) Keď idete so spolužiakom sami dvaja zo školy, zastavíte sa na zmrzline.
- c) Alebo sa stretnete v meste s niekým, s kým si týždeň chatujete na internete.
- d) Čo je však na vede nazvanej prvé rande najdôležitejšie: neberte ho príliš vážne.

11. V ktorej z možností sa nachádza príslovka?

- a) Pozvať na rande.
- b) Uvidieť sa naživo.
- c) Stretnúť sa v autobuse.
- d) Spoznať spolužiaka zo školy.

12. Označte možnosť , v ktorej sú všetky číslovky napísané správne.

- a) tisícosemstotridsaťpäť, štyri, tridsať, štyridaťpäť
- b) tisíc osemstotridsaťpäť, štyri, tricať, štyridaťpäť
- c) tisíc osemsto tridsaťpäť, štyri, tridsať, štyridaťpäť
- d) tisíc osemsto tridsať päť, štyri, tricať, štyridaťpäť

13. Doplňte prirovnania:

- a) ligoce sa ako
- b) vzácny ako
- c) klzký ako
- d) smelý ako

14. Keď o človeku povieme: *mlčí sťa ryba*, chceme povedať, že:

- a) veľa rozpráva, všetko prezradí
- b) múdro rozpráva, dobre počúva
- c) tára, hovorí nezmysly
- d) málo rozpráva, uchová tajomstvo

15. V slove *cestovateľ* sú mäkké spoluhlásky v počte:

- a) štyri
- b) tri
- c) dve
- d) jedna

16. Nonsens v literatúre pomenúva:

- a) autorskú rozprávku
- b) nezmysel
- c) realistickú rozprávku
- d) primitívny názor človeka na svet

17. Nasledujúce slová zorad'te podľa abecedy:

- a) mama
- b) posteľ
- c) výsluch

- d) kniha
- e) kúzlo
- f) Natálka
- g) auto
- h) úľavu
- i) posadil
- j) chrbát
- k) pocítil
- l) vymámila

Odpoveď(stačia písmená):

.....

18. Nie som pekná. Uvedená veta je

- a) jednoduchá holá, jednočlenná.
- b) jednoduchá holá, dvojčlenná.
- c) jednoduchá rozvitá, jednočlenná.
- d) jednoduchá rozvitá, dvojčlenná.

19. V ktorej z nasledujúcich možností sú len **združené pomenovania**?

- a) presso káva, navoskované lyže, minerálna voda
- b) nákladné auto, základná škola, rozsiahla monarchia
- c) slovenská koruna, čerstvé huby, podstatné mená
- d) autobusová zastávka, ľahká atletika, slovenský jazyk

Ukážka 3 Práca v zahraničí prináša výhody

Postupne sa otvárajú bariéry väčšiny starých členov únie, ba cestovanie za prácou sa stáva súčasťou života najmä absolventov škôl. Táto veková kategória spolu so študentmi je najširšou vrstvou, ktorá cestuje po západnej Európe. Jedni si chcú pobytom osvojiť pracovné návyky, druhí sa chcú zdokonaľiť v jazykoch. To všetko možno získať iba počas niekoľkomesačného pobytu v cudzine a priamym kontaktom.

V súčasnosti pracujú niektorí Slováci v Rakúsku, Nemecku, iní si našli prácu aj v prihraničných oblastiach Maďarska. Najviac našich pracovníkov našlo pôsobisko v Českej republike. To bolo bežné aj pred dvoma desaťročiami. Ibaže teraz je rozdiel v zárobkoch výraznejší a dopyt po odborníkoch vyšší.

Je potešiteľné, že v súčasnosti sú v zahraničí čoraz žiadanejší naši vysokokvalifikovaní odborníci. Tými sú najmä špecialisti v oblasti informačných technológií, lekári a ďalší zdravotnícky personál.

K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 20 – 21.

20. Ktorá z informácií vyplýva z ukážky 3?

- a) Najviac Slovákov pracuje v Rakúsku, Nemecku a prihraničných oblastiach Maďarska.
- b) Hranice starých členov únie sú dnes otvorené.
- c) Najpočetnejšou vrstvou, ktorá cestuje za prácou do západnej Európy, sú študenti.
- d) Na pracovnom trhu v zahraničí sa uplatnia najmä kvalifikovaní odborníci.

21. V ktorej z možností je správne určené slovo *pobytu* z ukážky 3?

- a) konkrétne podstatné meno, genitív, jednotné číslo, vzor stroj
- b) abstraktné podstatné meno, genitív, jednotné číslo, vzor dub
- c) všeobecné podstatné meno, genitív, množné číslo, vzor stroj
- d) abstraktné podstatné meno, datív, jednotné číslo, vzor dub

22. V ktorej z možností je správne určená nasledujúca veta?

Teraz je rozdiel v zárobkoch výraznejší.

- a) jednoduchá, dvojčlenná neúplná, oznamovacia
- b) jednoduchá, jednočlenná holá, oznamovacia
- c) jednoduchá, dvojčlenná úplná, oznamovacia
- d) jednoduchá, jednočlenná rozvitá, oznamovacia

23. Uveďte druhý a tretí stupeň prídavných mien v týchto spojeniach:

- a) vysoká (tráva) -
- b) zlý (vlk) -

24. Doplňte veľké alebo malé písmená:

_lovenská akadémia vied, _afárikova ulica, _lovenský občan, _rad vlády _lovenskej republiky,
hrad _ervený Kameň, _ysoké _atry, _užná _merika

25. Akým slovotvorným postupom vzniklo zvýraznené slovo v slovnom spojení **dvojposteľová izba**?

- a) skracovaním
- b) odvodzovaním pomocou prípony
- c) skladaním
- d) odvodzovaním pomocou predpony